

Bogdan Biela, *Zarys koncepcji teologii pastoralnej ks. Franciszka Blachnickiego* („Biblioteka Teologiczna Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” 3), Księgarnia św. Jacka, Katowice 2004, ss. 120, ISBN 83-7030-303-X.

Współcześnie wiele mówi się i pisze o dziełach duszpasterskich, jakie pozostawił ks. Franciszek Blachnicki, natomiast wciąż nieliczne są opracowania jego teologicznych koncepcji. Tymczasem był on nie tylko praktykiem, ale jednym z wybitniejszych polskich teologów. Ciągłe nie jest do końca znana jego myśl. Można powiedzieć, iż duszpasterskie dzieła, zwłaszcza związane z tworzeniem znanego powszechnie Ruchu Światło-Życie, przysłoniły jego dorobek teoretyczno-teologiczny. A przecież w wypadku ks. Blachnickiego rozwiązania praktyczne były konsekwencją gruntownych badań teologicznych. Jak sam się wyraził, a potwierdził to w jednej ze swych wypowiedzi ks. kard. Karol Wojtyła, rozwiązania te były próbą nie tylko weryfikacji teoretycznych badań, ale przekształceniem ich w konkretne duszpasterskie formy. Na gruncie teologii pastoralnej szczególnie winno się ujawniać powiązanie między teologiczną teorią a praktyką. Gdyby bowiem praktyka nie miała ugruntowania w solidnej i poprawnie skonstruowanej teorii, mogłaby ulec wypaczeniom.

Opracowanie ks. Bogdana Bieli, pracownika naukowego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, zmierza ku wypełnieniu zasygnalizowanej luki. Podchodzi do zadania w rzeczowy, syntetyczny sposób, unikając dłużyżn. Na podstawie gruntownego studium ukazuje proces kształtowania koncepcji ks. Blachnickiego na terenie teologii pastoralnej. Naświetla historyczne wpływy, które zadecydowały o jej uformowaniu. Tu prezentuje nie tylko oddziaływanie myśli pastoralnej, ale i eklezjologicznej, chrystologicznej, a także takich dziedzin jak liturgika i katechetyka. Rysuje zakorzenienie koncepcji ks. Blachnickiego w nauce Soboru Watykańskiego II, szczególnie w tzw. eklezjologii komunii.

Ks. Biela eksplikuje najistotniejsze elementy koncepcji ks. Blachnickiego na terenie teologii pastoralnej, a więc m.in. przyjętą przez niego definicję teologii pastoralnej, zasadę formalną teologii pastoralnej, zagadnienie metody, program wykładu tejże, osadzenie pośród innych teologicznych przedmiotów (problem integralności różnych gałęzi teologicznych) oraz postulaty odnośnie dalszego rozwoju. Są to tematy ważne także na dziś. Teologia pastoralna jest gałęzią stosunkowo młodą i ciągle nie zakończył się proces jej kształtowania. Spojrzenie w historię i myśl poprzedników, pomoże dzisiejszym pastoralistom w wielostronnym doprecyzowywaniu swojego przedmiotu. W końcowej części książki, autor dokonuje udanych syntez i prób oceny teologicznej myśli ks. Blachnickiego. Wskazuje na konieczność nie tylko dalszych studiów, ale wysiłków, które rozwiną niedokończone za życia ks. Blachnickiego wątki naukowe.

Oprócz obszernych streszczeń w języku angielskim i niemieckim oraz bibliografii, opracowanie zawiera również trzy aneksy. Stanowią one ważne dopełnienie zanalizowanej koncepcji teologii pastoralnej ks. Blachnickiego. Pierwszy aneks zawiera tezy dotyczące określenia istoty Kościoła jako wspólnoty, drugi tezy dotyczące problemu pośrednictwa zbawczego Kościoła. Są one zaczerpnięte z podstawowego dzieła ks. Blachnickiego, jego rozprawy habilitacyjnej, zatytułowanej *Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*. Trzeci aneks to artykuł ks. Blachnickiego na temat metody w teologii pastoralnej. Próbuje on w nim odpowiedzieć na pytanie niezwykle istotne dla teologii pastoralnej, czy mianowicie posiada ona swoistą, charakterystyczną dla siebie metodę postępowania naukowego?

Zasługą opracowania ks. B. Bieli jest ukazanie ks. F. Blachnickiego jako wybitnego pastoralisty, który wniósł znaczny wkład w omawianą dziedzinę teologicznej wiedzy. Choć nie wszyscy współcześni teologowie zgadzają się z koncepcjami ks. Blachnickiego, to po lekturze książki ks. Bieli będą musieli przyznać rację stwierdzeniu, iż cechowała go rzetelność naukowa, oryginalność i szerokie spojrzenie na teologię. Być może też zmieniać oni zdanie, gdy zapoznają się z kompetentną prezentacją, jaką autor przedstawił w recenzowanej książce.

Z pewnością książka ks. dra hab. Bogdana Bieli zainteresuje środowisko teologów. Będzie też dobrą lekturą pogłębiającą dla studentów. Powinni sięgnąć po nią także tworzący współcześnie Ruch Światło-Życie, który poszukuje dziś źródeł, które stanęły u jego początków.

Ks. Maciej Ostrowski

Ireneusz Celary, *Rezurekcyjny wymiar nowej ewangelizacji i główne „miejsca” jej urzeczywistniania* („Opolska Biblioteka Teologiczna” 68), Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2004, ss. 436, ISBN 83-88939-72-6.

Wiara w zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa – żywa, wciąż ożywiana i nieustannie przekazywana w różnych „miejscach” życia społeczno-eklezyjnego – stała się przedmiotem szczególnego zainteresowania ks. Ireneusza Celarego w recenzowanym dziele, przygotowanym przez niego i przedstawionym jako rozprawa habilitacyjna. Całość materiału została zebrana i uporządkowana w siedmiu rozdziałach, poprzedzonych wstępem, wykazem bibliografii, wykazem skrótów i spisem treści.

Wstęp (s. 85–104), to stosunkowo obszerny tekst, w którym ks. Celary prezentuje powzięty przez siebie zamiar i wyznaczony sobie do osiągnięcia cel. Wszystko rozpoczyna się zasygnalizowaniem kwestii kluczowej dla chrześcijaństwa, tworzącej zwieńczenie wiary w Jezusa i dopełnienie zbawczego dzieła, oraz nadającej definitywną formę Bożemu Objawieniu (por. s. 87). Chodzi o fakt zmartwychwstania